ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, तेस्रो चरणको

सहयोगमा

जलस्रोत विकास तथा आय आर्जन कार्यक्रम

कार्यान्वयनका लागि

आदर्श गाँउपालिका,

(कार्यक्रम गाँउपालिका)

जिल्ला समन्वय समिति, डोटी

र

स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभाग (DoLIDAR)

बीच सम्पन्न

समझदारी-पत्र

मितिः २०७४ श्रावण ३१

स्थान : जिल्ला समन्वय समिति, सिलगढी, डोटी

समझदारी-पत्र

१. प्रारम्भ

नेपालको प्रदेश न.६ र ७ का ग्रामीण क्षेत्रमा न्यायोचित, समतामूलक तथा दिगो रुपमा पानीको उपयोगको माध्यमबाट स्थानीय जनताहरुको जीवनस्तर सुधार तथा जीवीकोपार्जनका अवसरहरुको बृद्धि गर्ने लक्ष्यका साथ नेपाल सरकार र गणतन्त्र फिनल्याण्ड सरकार बीच सम्झौता भई आर्थिक वर्ष २०६३/०६४ देखि यस क्षेत्रका १० जिल्लाहरु (अछाम, बैतडी, बझाङ्ग,बाजुरा, डडेलधुरा, दार्चुला, डोटी, कैलाली, दैलेख र हुम्ला)मा सफलतापूर्वक निरन्तर रुपमा सञ्चालन भइरहेको ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजनाको(RVWRMP); आ.व. २०६३/०६४ देखि आ.व.२०६६/०६७ सम्म प्रथम चरण र आ.व. २०६७/०६८ देखि आ.व.२०७१/०७२ दोश्रो चरण सम्पन्न भईसकेको छ ।

यस परियोजना अन्तर्गतका क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयनको प्रभावकारिता मूल्यांकन गर्दा स्थानीय बासिन्दालाई प्रत्यक्ष रुपमा लाभ पुगेको देखिन आएकोले सोही कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई बढीभन्दा बढी जनसंख्यालाई सेवा पुर्‍याउने उद्देश्यले आगामी ५ वर्षका लागि परियोजनाको तेस्रो चरण कार्यान्वयनको द्विपक्षीय सम्झौता नेपाल सरकार र फिनल्याण्ड सरकारका मिति २०७२ मंसिर २४ गते (तद्अनुसार डिसेम्बर १०, २०१५) मा सम्पन्न भएको हो ।

परियोजनाका क्रियाकलापहरु स्वीकृत परियोजना दस्तावेज तथा नेपाल सरकार र गणतन्त्र फिनल्याण्ड सरकार बीच सम्पन्न द्विपक्षीय सम्झौता अनुसार तयार भई परियोजनाको सुपरिवेक्षण समितिले स्वीकृत गरेका निर्देशिकाहरु अनुसरण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ । नेपाल सरकार र फिनल्याण्ड सरकारको संयुक्त लगानी (अनुदान) रहेको यो परियोजना स्वीकृत परियोजना दस्तावेज, परियोजना कार्यान्वयन निर्देशिका तथा यो समझदारी पत्रमा उल्लेख भएका प्रावधानहरु बमोजिम सञ्चालन गरिनेछ । **स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभाग** (यसपछि विभाग भनिएको), **आदर्श गाउंपालिका** (यसपछि गाउंपालिका भनिएको), र **जिल्ला समन्वय समिति, डोटी** (यसपछि जि.स.स. भनिएको) ले यो समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरी यस गाउँपालिकाको ३, ४ वडामा तत्कालिन महादेवस्थान गाविसको जलउपयोग गुरुयोजनामा उच्च प्राथमीकता क्रममा रहेका खानेपानी तथा सरसफाइ योजनाहरु र घरवारी व्यवस्थापन कार्यक्रम कार्यान्विनका लागि प्राप्त सहयोग कार्यान्वयनका मुख्य: सिद्धान्तहरूमा सहमति जनाएका छन् ।

लगानीका सिद्धान्तहरु, कोष प्रवाह पद्धति तथा सो को प्रतिवेदन तथा कोष परिचालनमा विभिन्न पक्षका भूमिका र जिम्मेवारी ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, तेस्रो चरणको परियोजना दस्तावेज उल्लेख भएका प्रावधानहरु तथा परियोजना सुपरिवेक्षण समितिले निर्णय गरेवमोजिम हुनेछ ।

यस गाउँपालिका परियोजना सुपरिवेक्षण समितिको निर्णय वमोजिम सम्बन्धित आर्थिक तथा अन्य स्रोतहरुको दायित्व एकमुष्ठ रुपमा जिम्मा लिई व्यवस्थापन गर्न र कार्यान्वयन गर्न सहमत छ । यसका साथै जिल्ला समन्वय समितिवाट हस्तान्तरण भई आए वमोजिम अघिल्ला आर्थिक वर्षहरुमा आरम्भ भई क्रमागत रुपमा रहेका खानेपानी तथा सरसफाई योजनाहरु सम्पन्न गर्ने तथा भुक्तानी गर्न बाँकी सेवा शुल्क वा उपभोक्ता समितिको किस्ताबन्दी

आदर्श गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय वीरमरदेहु, डोटी ७ नं. प्रदेश नेपाल २०७३

रकम भुक्तानी गर्ने जिम्मेवारी समेत बहन गर्न गाउंपालिका सहमत छ । यो समझदारी पत्र परियोजना सुपरिवेक्षण समितिको मिति २०७४ असार २ गतेको निर्णय बमोजिम सम्पन्न गरिएको छ । यस समझदारीको कार्यक्षेत्र आदर्श गाउँपालिकाको वडा नं. ३ र ४ (साविक महादेवस्थान गाविस) मा खानेपानी तथा सरसफाइ र घरवारी व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरुमा गरिने सहयोगको लागि मात्र हुनेछ ।

२. गाउँपालिकाको भूमिका र जिम्मेवारी

परियोजनाको गाउँपालिका स्तरको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम,परियोजना कार्यान्वयन निर्देशिका बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी गाउँपालिकाको हुनेछ । परियोजनाको कार्यकारी निकाय (Executing Agency)को रुपमा गाउँपालिका निम्न बमोजिमको भूमिका निर्वाह गर्न सहमत छ,

२.१ योजना छनौट तथा कार्यान्वयन

गाउँकार्यपालिकाले कार्यान्वयन सहयोगका लागि जलउपयोग गुरुयोजनामा प्राथमीकता तय भए बमोजिमका खानेपानी तथा सरसफाई योजनाहरु छनौट गर्नेछ । यसरी छनौट भएका योजनाहरु प्राविधिक, सामाजिक र आर्थिक रुपमा सम्भाव्य देखिएका योजनाहरु मात्र स्थानीय तह योजना तथा बजेट तर्जुमा निर्देशिका बमोजिम वार्षिक कार्यक्रममा समावेस गरी परियोजनाको चरणवद्ध कार्यपद्धति अवलम्बन गरी कार्यान्वयन प्रकृया अगाडी बढाइनेछ ।

२.२ आर्थिक व्यवस्थापन

१. परियोजनाको लक्ष हासिल गर्न तथा समुदायको मागलाई सम्बोधन गर्नको लागि गाउँकार्यपालिका जलउपयोग गुरुयोजना अनुसार समुदायले प्राथमिकता निर्धारण गरेका जलस्रोत विकास (खानेपानी, सरसफाई, साना सिंचाई, लघु जलविद्युत आदि) तथा जिविकोपार्जन योजनाहरु कार्यान्वयनको लागि आफ्नो तथा समुदायको तर्फवाट परियोजना सुपरिवेक्षण समितिवाट स्वीकृत निम्न वमोजिमको समपूरक कोष सहलगानी गर्न गराउन सहमत छ । लगानीको बाँडफाँड विस्तृत रुपमा परियोजना कार्यान्वयन निर्देशिकामा दिइएको छ ।

क.सं.	प्रविधि	गाउँपालिकाको लगानी	समुदाय (नगद)	समुदाय (वस्तुगत)
नयाँ योजनाहरु		कुल लागतको प्रतिशत		
१	पाइप प्रणाली खानेपानी योजना	७	१	२५
२	वर्षात्को पानी संकलन योजना	७	१	१५
३	लिफ्ट खानेपानी योजना	७	१	१८
४	श्रोत/कुवा सुधार	७	१	३५
५	साधारण लघु उद्यम	६	४०	२५
६	पुनर्भरण पोखरी	७	१	५०
७	सार्वजनीक शौचालय	५०	०	०
८	संस्थागत शौचालय	५०	०	०
९	विद्यालय शौचालय	११	०	२०
१०	पूर्ण सरसफाइ पूर्वाधार विकास	स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार		
पुनर्निर्माण योजनाहरु				

आदर्श गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिका... सीवान... ७ नं. प्रदेश २०७...

१	पाइप प्रणाली खानेपानी योजना	८	२	३०
२	विद्यालय शौचालय	११	०	२५
अन्य क्रियाकलापहरु				
१	सहयोगी व्यक्ति/संस्था शुल्क	०	०	०
२	क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु	०	०	०

२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र परियोजनालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नको लागि गाउँकार्यपालिकाले नेपाल सरकारका विद्यमान नीति, नियम, निर्देशिका, मार्गदर्शन र परियोजनाका सबै निर्देशिका तथा सुपरिवेक्षण समिति र निर्देशक समितिका निर्णयहरु पूर्ण रुपमा पालना गर्नेछ।

३. गाउँकार्यपालिकाले परियोजना अन्तर्गत नेपाल र फिनल्याण्ड सरकारवाट प्राप्त अनुदान रकम र गाउँपालिकाको समेत लगानी रहेको "जलस्रोत विकास कोष" Water Resources Development Fund –WRDF को सञ्चालन, नियन्त्रण र नेपाल सरकारको नियमानुसार लेखापरिक्षण गराउनेछ।

४. वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम वमोजिम योजनाहरुको वास्तविक कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी उपभोक्ता समितिहरुको हुनेछ। योजना निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने रकम गाउँकार्यपालिका कार्यालयले दर्ता भएका उपभोक्ता समितिहरुको खातामा किस्तावन्दी रुपमा नगदै निकासा गरिदिनेछ। जसको लागि गाउँकार्यपालिका, परियोजना र उपभोक्ता समितिको वीचमा अलग्गै त्रिपक्षिय सम्झौता गरिनेछ। परियोजना अन्तर्गत सञ्चालन हुने योजनाहरुको लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण खरिद कार्य परियोजनाको खरिद कार्यविधि वमोजिम उपभोक्ता समितिले मात्र गर्नेछन्।

५. गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयले निर्धारित फाराम प्रयोग गरी मासिक रुपमा WRDF को खर्चको फाँटवारी परियोजना कार्यालयमा पठाउनेछ। यस्तो प्रतिवेदनमा नेपाल सरकार, फिनल्याण्ड सरकार तथा गाउँपालिका समेतको योगदान रकम उल्लेख भएको हुनेछ।

६. वित्तिय अनुगमनको अंगको रुपमा परियोजना तथा जिससका आधिकारीक प्रतिनिधिलाई WRDF को अनुगमन गर्न तथा सम्बन्धित कागजातहरु अध्ययन तथा जाँच गर्ने अनुमती दिनेछ। यस्तो अनुगमनको प्रतिवेदन कार्यस्थलमा नै तयार गरी सम्बन्धित निकायमा यसको प्रती पठाइनेछ।

२.३ पारदर्शिता

जलस्रोत विकास कोषवाट हुने सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरुको (उपभोक्ता समिति तथा सहयोगी संस्था, सेवा प्रदायकहरुलाई निकासा भएको सबै आर्थिक कारोवार) पारदर्शिता कायम राख्ने जिम्मेवारी गाउँकार्यपालिकाको हुनेछ। गाउँकार्यपालिकाले सबै खर्चहरु परियोजना दस्तावेज, परियोजना कार्यान्वयन निर्देशिका तथा यो समझदारीपत्र वमोजिम भएको र जलस्रोत विकास सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रमहरुकोयोजना तर्जुमा, तयारी, कार्यान्वयन र निर्माण पश्चातको चरणका सबै खर्चहरुको सार्वजनिक परिक्षण चरणवद्ध कार्यपद्धतिमा उल्लेख भए वमोजिम सम्पन्न भएको सुनिश्चित गर्नेछ। हरेक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गाउँकार्यपालिकाले जलस्रोत विकास कोषको आम्दानी तथा खर्चको विवरण सार्वजनीक गर्नेछ।

आदर्श गाउँ... गाउँ कार्यपालिकाको ... नौवानगरदह, ... ७ नं. प्रदेश नेपा... २०७३

२.४ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

१. गाउँकार्यपालिकाले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित क्रियाकलापहरुको स्वीकृत निर्देशिकाहरुमा उल्लेख भए वमोजिम अनुगमन भएको सुनिश्चित गर्नेछ ।

२. गाउँकार्यपालिकाले सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा तर्जुमा गरिएका योजना तथा कार्यक्रमहरु समयमा सम्पन्न गर्नको लागि प्रभावकारी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको व्यवस्था मिलाउनेछ ।

२.५ प्रतिवेदन

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयले मासिक, चौमासिक तथा वार्षिक रुपमा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको ढाँचामा प्रतिवेदनहरु तयार गरी परियोजना समन्वय कार्यालय, डडेल्धुरा तथा अन्य सम्बन्धित निकायमा पठाउनेछ ।यसका अतिरिक्त गाउँकार्यपालिका कार्यालयले नियमित रुपमा निम्न प्रतिवेदनहरु परियोजना कार्यालयमा पठाउनेछ ।

- निर्माणाधिन योजनाहरुको अद्यावधिक योजना कार्ड मासिक रुपमा,
- जलस्रोत विकास कोषको फाँटवारी मासिक रुपमा,
- परियोजनाका क्रियाकलापहरुको संक्षिप्त मासिक प्रगती प्रतिवेदन,
- परियोजनाका क्रियाकलापहरुको बिस्तृत चौमासिक र वार्षिक भौतीक तथा आर्थिक प्रगती प्रतिवेदन
- परियोजनाको तथा जलस्रोत क्षेत्रको अवस्था तथा प्रगती मापन गर्नको लागि समय समयमा आवश्यकता अनुसार माग भए वमोजिमका अन्य प्रतिवेदनहरु,

२.६ स्रोत परिचालन

१.परियोजनाको सहयोगमा सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनको लागि गाउँकार्यपालिकाले पर्याप्त कर्मचारी व्यवस्था गर्नेछ । यस प्रयोजनको लागि गाउँकार्यपालिकाले हाल जिल्ला समन्वय समितिसँग सम्झौता गरी कार्य गरिरहेका गैह्र सरकारी संस्था (सहयोगी संस्था) वा एकल परामर्शदाताहरु (सहयोगी व्यक्तिहरु) जिल्ला समन्वय समितिवाट लिखित सिफारिस भै आए वमोजिम सम्झौता गरी काममा लगाउनेछ । यस्ता संस्था वा व्यक्तिहरुको सेवा शुल्क तथा अन्य सम्पूर्ण खर्चहरु वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत जलस्रोत विकास कोषमा नेपाल सरकार र फिनल्याण्ड सरकारको तर्फवाट व्यवस्था गरिएको छ । गाउँपालिकामा आवश्यक पर्ने जनशक्ति सञ्चालित कार्यक्रमको परिमाण र प्रकृया अनुसार हुनेछ ।

२. गाउँकार्यपालिका परियोजनाको क्रियाकलापहरु कार्यान्वयनको सिलसिलामा यस गाउँपालिकामा कार्यरत कुनै कर्मचारी अन्य गाउँपालिकामा समेत आँशिक रुपमा काम गर्नु आवश्यक भएमा यस्तो जनशक्ति लागत साझेदारीको आधारमा एक भन्दा बढि गाउँपालिकामा परिचालन गर्न सहमत छ ।

५. गाउँकार्यपालिका उपलब्ध वित्तीय तथा मानवीय स्रोतको अधिकतम परिचालन गरी परियोजनाका क्रियाकलापहरुलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नको लागि गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्यरत अन्तरराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था, दातृ निकाय, प्रदेश स्तरका विषयगत कार्यालयहरु सँग प्रभावकारी समन्वय तथा सहकार्य गर्न सहमत छ ।

६. यो समझदारी आरम्भ भएको समयमा गत आर्थिक वर्षमा शुरु भई निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका वा फरफारक गर्न बाँकी भएका योजनाहरु जिल्ला समन्वय समितिको सिफारिसमा गाउँकार्यपालिकाले जिम्मा लिइ योजना सम्पन्न गर्न तथा जिल्ला समन्वय समितिसंग भएका सम्झौता बमोजिम भुक्तानी गर्नुपर्ने वा लिनुपर्ने रकम फरफारक गर्न सहमत छ ।

७. गाउँपालिका भित्र परियोजना अन्तर्गतका क्रियाकलापहरुलाई कार्यान्वयन गर्न सहयोगी संस्था एवं सहयोगी व्यक्तिको व्यवस्थापन निम्न बमोजिम गरिनेछ ।

   क. यस समझदारी पत्रको आरम्भमा गाउँकार्यपालिकाले जिल्ला समन्वय समितिबाट सिफारिस भैआएका कार्यरत सहयोगी संस्था वा सहयोगी व्यक्तिसँग अधिकतम एक वर्षको करार सम्झौता गरी काममा लगाउनेछ ।

८. गाउँपालिकाले परियोजना क्रियाकलापहरुको समयमा नै सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी उपभोक्ता समितिहरुको हिसाब फरफारक गर्न सहयोग गर्नेछ ।

१०. गाउँपालिकाले परियोजनाको कार्यपद्धति, नीति तथा अवधारणामा थप सुधार गरी परियोजनालाई थप प्रभावकारी तरिकाले सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक पृष्ठपोषणका लागि माग गरेको सुझाव/सूचनाहरु उपलब्ध गराउनेछ ।

२.७ समन्वय तथा सहयोग

१. समन्वयात्मक र एकीकृत जलस्रोत विकास कार्यक्रमको विकास र कार्यान्वयन यस क्षेत्रमा संलग्न सम्पूर्ण सरोकारवाला तथा निकायहरूको संयुक्त प्रयासबाट मात्र सम्भव छ भन्ने कुरामा सबैको सर्वसम्मति छ, अत: नेपालको संविधान तथा स्थानीय शासन ऐन, २०७४ तथा सम्बन्धित नियमावली द्वारा गाउँपालिकालाई प्रदत्त अधिकारको उपयोग गरी यी सम्पूर्ण सरोकारवालाहरू र निकायहरूलाई एउटै छातामुनि ल्याउन गाउँपालिकाले समन्वयकारी भूमिकाको निर्वाह गर्नेछ भने स्थानीय तथा प्रदेश तहमा उपलब्ध मानवीय, प्राकृतिक, सार्वजनिक र निजी क्षेत्रका स्रोतहरूको प्रभावकारी उपयोग गर्नुपर्नेछ ।

२. यस समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गर्ने दुवै पक्षहरू फिनल्याण्ड सरकारको तर्फबाट प्राप्त हुने स्रोतको प्रयोगको पूर्वशर्तहरुको बारेमा जानकार रही यसको सञ्चालनको लागि उपयुक्त संयन्त्र तयार गर्ने कुरामा समान बुझाई रहेको छ । यस अभिप्रायले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्यरत सम्बन्धित निकायहरुको जलस्रोत विकास तथा जीविकोपार्जन कार्यक्रमको समन्वय र कार्यान्वयनमा सहकार्यता र एकरुपताको विकास गर्न संलग्न सरोकारवालाहरू बीच आवश्यकता अनुसार एउटा बेग्लै समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर गरिनेछ ।

४ गाउँपालिकाले एकिकृत जलस्रोत विकास तथा जीविकोपार्जन सम्बन्धी गाउँपालिकास्तरीय सूचनाहरुलाई आधारभूत सूचनाहरूलाई यसका सरोकारवालाहरूको सहयोगमा वार्षिक रुपमा अद्यावधिक गर्नेछ ।

२.८ सुशासन

यस समझदारी पत्र मार्फत गाउँकार्यपालिका एकिकृत जलस्रोत विकास तथा जीविकोपार्जन क्षेत्रमा निम्न बमोजिमका प्रमुख तत्वहरु कायम भएको सुनिश्चित गरी सुशासन कायम गर्न प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछ ।

१. गाउँपालिकाको आफ्नै स्रोत वा परियोजना अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने सबै जलश्रोत योजनाहरु, जिविकोपार्जन तथा अन्य क्षमता विकास क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन गर्दा कुनै पनि किसिमका अनियमितताको लागि शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२. गाउँपालिकाको भित्र कार्यान्वयन हुने सबै खानेपानी योजनाहरु अनिवार्यरुमा जलउपयोग गुरुयोजनामा तोकिएको प्राथमीकता वमोजिम छनौट गरिनेछ । साथै निर्माण सम्पन्न भएका योजनाहरुको दीगो सञ्चालन तथा मर्मत सम्भारको लागि गाउँकार्यपालिकाले योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन तथा पानी शुल्क लगायतका प्रावधानहरु समावेश भएको खानेपानी मर्मत सम्भार नीति तर्जुमा गरी लागू गर्नेछ ।

३. जीविकोपार्जनका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्दा गाउँपालिका आफैले लगानी गर्ने वा अन्य संस्थाहरुले लगानी गर्दा समेत जीविकोपार्जन योजना वमोजिम मात्र कार्यान्वयन भएको सुनिश्चित गर्नेछ । यस कार्यमा कृषि वा अन्य विषयगत कार्यालयको समन्वय र सहयोग सुनिश्चित गरिनेछ ।

३. स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभाग (DoLIDAR)को भूमिका र जिम्मेवारी

स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभाग (DoLIDAR) ले परियोजना मार्फत गाउँपालिकाको तोकिएको क्षेत्र भित्र खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता र घरबारी व्यवस्थापनका कार्यक्रमको विकास, समन्वय र कार्यान्वयनमा आवश्यकसहयोग उपलब्ध गराउनेछ । परियोजना अन्तर्गत दुई वटा कार्यालय छन् : (१). नेपाल सरकारद्वारा स्थापित तथा राष्ट्रिय परियोजना संयोजकको नेतृत्वमा रहेको परियोजना समन्वय कार्यालय (PCO) । यो कार्यालय परियोजनाको समन्वय, सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि जिम्मेवार छ । (२) फिनल्याण्ड सरकारका तर्फबाट अन्तर्राष्ट्रिय परामर्शदाताद्वारा स्थापित प्रमुख प्राविधिक सल्लाहकार/टीम लिडरको नेतृत्वमा रहेको परियोजना सहयोग इकाई (PSU) जसले गाउँपालिकामा परियोजनाका कार्यक्रमको अनुगमन तथा क्षमता विकासमा गाउँपालिकालाई प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ । तर समग्र कार्यक्रमको योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा परियोजनाको भूमिका रहनेछैन । परियोजनाका मुख्य भूमिका तथा जिम्मेवारीहरू देहाय वमोजिम हुनेछन् ।

३.१ प्रारम्भ

१. परियोजना दस्तावेजमा उल्लेख भएअनुसार गाउँपालिकामा जलस्रोत पूर्वाधार विकास र जीविकोपार्जन कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा क्षमता विकासका लागि वित्तीय तथा परामर्श सहयोग उपलब्ध गराउने ।

२. गाउँपालिकालाई लैङ्गिक तथा मानव अधिकार संवेदनशील, समावेशी तथा समन्वयात्मक किसिमको गाउँपालिकास्तरीय जलउपयोग गुरुयोजना, जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन योजना, पूर्ण सरसफाइ योजना लगायतका योजनाहरुको तयारी तथा कार्यान्वयनका लागि प्राविधिक तथा वित्तीय सहयोग उपलब्ध गराउने ।

३. कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि योजनाहरुको छनौट गर्ने कार्यमा प्राविधिक सहयोग गर्ने तथा परियोजना कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने सहयोगी संस्था तथा सहयोगी व्यक्तिहरु स्वीकृत छनौट पद्धति वमोजिम छनौट गरिदिने,

४. गाउँकार्यपालिका कार्यालयहरुद्वारा पेश गरिएको प्रतिवेदनका आधारमा परियोजनाको सहयोगमा सञ्चालित कार्यक्रमको आवधिक प्रगति प्रतिवेदन (भौतिक तथा आर्थिक प्रगति) हरू तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने,

५. परियोजनाको सहयोगमा कार्यक्रम सन्चालित गाउँपालिकाहरू तथा जिल्ला समन्वय समिति बीच प्रभावकारी समन्वय कायम राख्न प्रादेशिक विषयगत कार्यालयहरु तथा मन्त्रालय, विभाग बीच एकरुपता, पारदर्शिता तथा सुदृढ सम्बन्ध कायम भएको सुनिश्चित गर्ने ।

६.परियोजना अन्तर्गत क्रियाकलापहरुको अनुगमनको लागि आवश्यक सहयोग गर्ने र विभिन्न तहमा आयोजना हुने अनुगमन एवं क्षमता विकास कार्यको लागि विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउने ।

३.२ क्षमता विकास

१.खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता लगायत अन्य जलस्रोत विकास तथा जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन कार्यक्रममा महिला, विपन्न तथा पिछडिएका समूहहरूलाई समेत आबद्ध गरी समन्वयकारी किसिमले प्रभावकारी र दक्षतापूर्वक कार्यकम कार्यान्वयनका लागि गाउँकार्यपालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिम कार्यक्रम, कार्यशाला, अध्ययन- अवलोकन भ्रमणहरूको आयोजना गर्ने ।

२. गाउँपालिका, वडा र समुदाय स्तरमा परियोजना कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि गाउँकार्यपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक संस्था वा व्यक्ति तथा उपभोक्ता समितिहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहजीकरण र अभिमुखिकरण तालिम कार्यक्रमका लागि सहयोग गर्ने ।

३ गाउँकार्यपालिकालाई संम्पन्न जलस्रोत योजनाहरु तथा जीविकोपार्जन क्रियाकलापहरुको दिगो संचालन, मर्मतसंभारका लागि आवश्यक नीति निर्देशिका तयार गर्न, परिमार्जन गर्न, रणनीति बनाउन, र पूर्णसरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन गर्न सहयोग गर्ने ।

३.३ प्रदेश तथा संघीयस्तरमा समन्वय

१ परियोजना कार्यान्वयनको लागि गाउँपालिकालाई आवश्यक प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय सहयोगहरू उपलब्ध गराउनुका साथसाथै परियोजनासँग सम्बन्धित कार्यक्रमको लागि फिनल्याण्ड सरकार तथा नेपाल सरकारका प्रादेशिक एवं संघीय विभागहरु संग आवश्यक समन्वय गर्ने कार्यको लागि डोलिडार जिम्मेवार रहनेछ ।

२. परियोजनाले गाउँपालिकालाई केन्द्रिय तथा प्रादेशिक स्तरका अन्य सम्बन्धित संघ संस्थाहरूसँग सम्बन्ध स्थापना गर्न मध्यस्थता गर्नेछ, यसका साथै गाउँपालिकाहरूलाई परियोजनाको कामसँग सम्बन्धित विभिन्न सरकारी नीति, नियम तथा बिनियमहरू उपलब्ध गराउनेछ ।

३.परियोजनाले फिनल्याण्ड सरकार र नेपाल सरकारको तर्फवाट बजेट विनियोजन र निकासा गर्न सहजीकरण गर्नेछ

४. जिल्ला समन्वय समिति तथा जिल्ला प्राविधिक कार्यालयको भूमिका र जिम्मेवारी

परियोजना कार्यान्वयनमा जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख भूमिका गाउँपालिका, प्रादेशिक विभागहरु र संघीय सरकारी निकायहरु बीच प्रभावकारी समन्वय स्थापना गर्नु र अनुगमन गर्नु हुनेछ । जस अनुसार जिल्ला समन्वय समितिको भूमिका तथा जिम्मेवारी निम्न वमोजिम हुनेछ ।

१. गाउँपालिका तथा परियोजना बीच प्रभावकारी समन्वय कायम भएको सुनिश्चित गर्नेछ ।

२. गाउँपालिकामा रहेको जलस्रोत विकास कोषको परियोजनासँग संयुक्त रुपमा अनुगमन गर्नेछ ।

आदर्श गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

४. परियोजना कार्यान्वयनको सिलसिलमा स्थानीय तहमा आइपर्ने विवादहरु समाधान गर्न समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्नेछ ।
५. गाउँपालिकाहरुले तयार गर्ने रणनैतिक योजना तथा कार्ययोजना कार्यान्वयनको अनुगमन गर्नेछ ।
६. परियोजनाका जलस्रोत सल्लाहकार एवं कर्मचारीहरुको लागि पूर्ववत् रुपमा कार्यकक्ष तथा अन्य सुविधाहरु उपलब्ध गराउनेछ ।

जिल्ला प्राविधिक कार्यालयले परियोजना कार्यान्वयनमा निम्न वमोजिम जिम्मेवारी बहन गर्नेछ :

१. योजनाहरुको प्राविधिक सम्भाव्यता अध्ययन, विस्तृत प्राविधिक सर्वेक्षण तथा डिजाइन, योजना कार्यान्वयन तथा प्राविधिक मूल्यांकनको लागि गाउँपालिकाले माग गरे बमोजिमको सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।
२. परियोजना अन्तर्गतका क्रियाकलापहरुको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी योजनाहरुको निर्माण तथा सामाग्रीहरुको गुणस्तरीयता सुनिश्चित गर्नेछ ।
३. योजनाहरुको प्राविधिक मूल्यांकनमा आवश्यक सहयोग गर्नेछ ।
४. गाउँपालिकाहरुले माग गरेको अन्य प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।

५. लैङ्गिक र सामाजिक समावेशीकरणका लागि प्रतिबद्धता

यो समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गर्ने पक्षहरूले निम्न कुरामा संयुक्त प्रतिबद्धता जाहेर गरेका छन् :

- कर्मचारी नियुक्ति, अवसरहरूको सिर्जना, कर्तव्य परिपालना जस्ता सवाललाई लैङ्गिक र सामाजिक समावेशीकरणतर्फ उन्मुख गराउने तथा संस्थाभित्र मानव संसाधन नीतिलाई लैङ्गिक र सामाजिक समावेशी एवं मानव अधिकारमा सवेदनशील बनाउने ।
- परियोजना कार्यान्वयनको लागि सहयोगी संस्था तथा व्यक्तिहरु छनौट गर्दा व्यवसायिक विज्ञता र सीपको आधारमा मात्र छनौट गर्ने, यस्तै योजनाहरु छनौट गर्दा समुदायले जलउपयोग गुरुयोजना मार्फत तय गरेको प्राथमीकताको आधारमा मात्र गर्ने ।
- लैङ्गिक र सामाजिक समावेशीकरण अनुकूल वातावरणका लागि योगदान गर्ने जसबाट समाजका सम्पूर्ण तहका विविध समूहहरूको महत्वलाई सम्बोधन गर्न सकियोस् ।
- समुदायका विभिन्न समूहहरू परियोजनाका कार्यक्रममा सहभागी भई समानुपातिकरुपमा लाभान्वित भएको सुनिश्चित गर्ने ।

६. विविध

१. गाउँपालिकामा सञ्चालित क्रियाकलापहरु निर्धारित गुणस्तर एवं वा कोषको दुरुपयोग भएको पाइएमा गाउँकार्यपालिकामा पठाउने कोष रोक्का गर्ने तथा वार्षिक बजेट कटौती गर्ने अधिकार स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभागमा सुरक्षित रहनेछ । यस्तो प्रकारको निर्णय परियोजना सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ ।

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय मौवानगरदह, ... ७ नं. प्रदेश नेपाल २०७३

३. परियोजनाका कार्यक्रमहरुमा गाउँपालिकाको न्यून सहभागिताका कारण उल्लेखनीय रुपमा काममा ढिलाई भएमा, परियोजनाको कोषको दुरुपयोग भएको पाइएमा, परियोजनाका निर्देशिकाहरुको पालना नभएमा वा गाउँपालिकाले समयमै समपूरक कोष निकासा नगरेमा वा समझदारी पत्रमा सहमत भएका बुँदाहरु पालना नगरेमा परियोजना व्यवस्थापन कार्यदलले गाउँपालिकावाट कुनै पनि बेला परियोजना बहिर्गमन गर्ने सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

४. यो समझदारी २०७४ श्रावण १ देखि आ.ब. ०७५/०७६ सम्मको लागि कायम रहनेछ ।

५. यो समझदारी पत्रमा उल्लेखित कुनै दफालाई थप स्पष्ट पार्न, थपघट गर्न वा पुनरावलोकन गर्न आवश्यक भएमा दुवै पक्षको आपसी सहमतिमा गर्न सकिनेछ । कुनै असमझदारी र विवादहरू उत्पन्न भई नीतीगत तहवाट निर्णय गर्नु परेमा ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजनाको सुपरिवेक्षण समिति (Supervisory Board) वाट निर्णय गरी समाधान गरिनेछ र यसका लागि सुपरिवेक्षण समितिको निर्णय नै अन्तिम हुनेछ ।

मिति : २०७४ श्रावण

स्थान : जि.स.स. शिलगढी, डोटी

हस्ताक्षर

गाउँकार्यपालिकाको तर्फबाट

हस्ताक्षर: ....

नाम : टेक बहादुर रोकाया

पद : अध्यक्ष

कार्यालयको छाप :

विभागको तर्फबाट

हस्ताक्षर: ....

नाम : ....

पद : महानिर्देशक

कार्यालयको छाप :

जिल्ला समन्वय समितिको तर्फबाट

हस्ताक्षर : ....

नाम : राम ऐर

पद : संयोजक

कार्यालयको छाप

रोहबर

ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, तेस्रो चरण
(RVWRMP - III) का तर्फबाट

हस्ताक्षर :	हस्ताक्षर : ....
नाम : . MARIA NOTLEY	नाम : राम कुमार श्रेष्ठ
पद : टीम लिडर	पद : राष्ट्रिय परियोजना संयोजक
कार्यालयको छाप :	कार्यालयको छाप :